Hukuk Bölümü 2010/106 E., 2010/136 K.

"İçtihat Metni"

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Ordu İl Müdürlüğü'nün 17.7.2009 gün ve 311720 sayılı işlemi ile, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. maddesine muhalefet edildiğinden bahisle 108. maddesine dayanılarak 101. maddesine göre idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

FATSA SULH CEZA MAHKEMESİ; 10.9.2009 gün ve D. İş:2009/404 sayı ile, itiraz eden vekilinin dilekçesi ile, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Ordu İl Müdürlüğü'nün 17.7.2009 tarihli idari para cezasına itiraz ettiğinin anlaşıldığı, Türkiye İş Kurumu Ordu İl Müdürlüğü'nden idari para cezasına dayanak evrakların celp edildiği, incelendiğinde, 4857 sayılı Kanun'un 5378 sayılı Kanun'la değişik 101. ve 30. maddeleri gereğince itirazcı şirkete gerekli sayıda özürlü işçi çalıştırmamaktan para cezası verildiğinin anlaşıldığı, her ne kadar 5326 sayılı Kabahatler Kanunu yürürlüğe girdikten sonra genel nitelikte verilen idari para cezalarına itirazları inceleme yetkisi sulh ceza mahkemelerine verilmiş ise de; 5326 sayılı Kanun'un 3. maddesinde yapılan değişiklikten sonra kanunlarında özel düzenleme olduğu takdirde itirazları inceleme yetkisinin özel düzenlemede belirtilen mahkemeye ait olacağı hükmü getirildiğinden ve akabinde 4857 sayılı İş Kanunu'nun 108. maddesinin 2. fıkrası 5378 sayılı Kanun'la değiştirilerek, bu Kanun gereğince verilen idari para cezalarına 7 gün içerisinde idare mahkemelerinde itiraz edileceği belirtildiğinden; bu konuda özel düzenleme ile idare mahkemelerinin görevli kılındığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, söz konusu idari para cezasının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ORDU İDARE MAHKEMESİ; 2.3.2010 gün ve E:2010/58 sayı ile, davacı Avrasya Özel Sağlık Hizmetleri ve Hastanesi A.Ş. vekili tarafından, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 5378 sayılı Kanun'la değişik 108. maddesine dayanılarak 101. maddesi uyarınca eski hükümlü ve özürlü işçi çalıştırılmadığından bahisle verilen toplam 40.527.-TL idari para cezasına ilişkin 17.7.2009 tarih ve 311720 sayılı işlemin iptali istemiyle dava açıldığı, dosyanın incelenmesinden; davacı şirkete dava konusu işlemle, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. maddesine göre çalıştırmak zorunda olduğu eski hükümlü ve özürlü işçi kontenjan açığını kapatmaması nedeniyle aynı Kanunun 5378 sayılı Kanun'la değişik 108. maddesine dayanılarak 101. maddesi uyarınca toplam 40.527.-TL idari para cezası verildiği, davacı şirket vekilinin anılan para cezasının iptali istemiyle Fatsa Sulh Ceza Mahkemesi'nde açtığı davanın, anılan Mahkemenin 10.9.2009 gün ve Değişik İş E:2009/404 sayılı kararıyla idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle görev yönünden reddedildiği, akabinde de Mahkemelerinde görülmekte olan davanın açıldığının anlaşıldığı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun muhtelif maddelerinden söz ederek, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 101. maddesinde, bu Kanunun 30. maddesindeki hükümlere aykırı olarak özürlü ve eski hükümlü çalıştırmayan işveren veya işveren vekiline çalıştırmadığı her özürlü ve eski hükümlü ve çalıştırılmadığı her ay için yediyüzelli milyon lira para cezası verileceği, 108. maddesinde ise, bu Kanunda öngörülen idari para cezalarının, 101 ve 106. maddelerdeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verileceği, 101 ve 106. maddeler kapsamındaki idari para cezalarının ise doğrudan Türkiye İş Kurumu İl Müdürü tarafından verileceği ve genel esaslara göre tahsil edileceği, 106. maddeye göre verilecek idari para cezası için, 4904 sayılı Kanun'un 20. maddesinin (h) bendindeki tutarın esas alınacağının düzenlendiği, dava konusu uyuşmazlığa uygulanacak ilgili Yasada idari yargı merciine dava açılabileceğine ilişkin herhangi bir hüküm bulunmaması nedeniyle dava konusu idari para cezasının görüm ve çözüm yerinin Mahkemeleri değil, görevsizlik kararı veren Fatsa Sulh Ceza Mahkemesi olduğu sonucuna ulaşıldığı, bu nedenlerle, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca Fatsa Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen görevsizlik kararı üzerine Mahkemelerinde açılan davada, görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına, Uyuşmazlık Mahkemesi'nce bu konuda karar verilinceye kadar davanın incelenmesinin ertelenmesine ve bu kararla birlikte dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Sıddık YILDIZ, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 7.6.2010 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre:

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…

…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince, idari yargı dosyası ile birlikte adli yargı dosyası da gönderilmek suretiyle 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 4857 sayılı Kanun'a göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 108. maddesinin 2. fıkrasında, bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüşken, 8.2.2008 gün ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 578. maddesinin öö bendi ile, 22.5.2003 tarihli ve 4857 sayılı Kanun'un 108 inci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış; son olarak anılan madde 15.5.2008 tarihli 5763 sayılı Kanun'un 10. maddesiyle, "Bu Kanunda öngörülen

idari para cezaları, 101 ve 106 ncı maddelerdeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verilir. 101 ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu İl Müdürü tarafından verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir. 106 ncı maddeye göre verilecek idari para cezası için, 4904 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (h) bendindeki tutar esas alınır" şeklinde değiştirilmiş; madde hükmü 26.5.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4857 sayılı İş Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ordu İdare Mahkemesi'nce yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Fatsa Sulh Ceza Mahkemesi'nin 10.9.2009 gün ve D.İş:2009/404 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 7.6.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.